

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

7. In qua clarissimis verbis D. Augustini refutatur solutio adversariorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

solus pater est; non quia sint eiusdem essentia; sed potius quia pater, & Filius simul non sunt pater; itaque ad nostrum propositum loquitur solum D. Augustinus in eo capite, & eo modo argumentatur ille, sicut nos, dicens: si pater & Filius simul essent pater, minor esset pater solus, quam pater, & Filius simul; & pater, & Filius simul essent maius, quam pater solum aut Filius solum; verba Augustini sic se habent: [alioquin minor erit pater solus, au Filius solus, quam simul pater, & Filius, quanquam non inveniatur quomodo dici possit aut pater solus, aut Filius solus, cum semper atque inseparabiliter, & ille cum Filio sit, & ille cum Patre non ut ambo sint Pater, aut ambo Filius: sed quia semper in invicem neuter solus, ita solum patrem dicimus Patrem, non quia separatur à Filio: sed quia non simul ambo Pater sunt.]

Ecce quomodo D. August. aperte probat, Patrem non esse minorem Patre, & Filio simul, & dat rationem, quia Pater, & Filius simul ambo non sunt Pater, alias si ambo essent simul Pater, minor esset Pater solus, quam Pater, & Filius simul: unde concludit evidenter D. August. Patrem esse solum Patrem, & non Patrem & Filium simul; sed ne aliquis intelligeret per illum terminum, solum Patrem separari realiter à Filio in hoc sensu, ut Pater aliquando sit sine Filio, & sic solus existat sine eo; explicat se D. Augustinus dicens, non eo sensu se loquutum fuisse, (quia nunquam Pater est sine Filio, siquidem Pater semper refertur ad Filium, sicut Filius semper refertur ad Patrem, ratione cuius possunt esse; sed potius simul sunt semper, sine eo quod unus sit prior duratione & natura, quam alius, quia relativa, & quæ invicem vel ad invicem referuntur, sunt simul natura, & cognitione) sed potius in eo, quo significet in constitutione Patris non esse Filium, ita ut Filius non constituat Patrem in esse Patris, quia Pater in esse Patris per solum Paternitatem simplicem sine ulla compositione partium constituitur in esse Patris, ita ut Filius non sit pars Paternitatis, ratione cuius minime coalescit Paternitas, per quam constituitur Pater ex Patre, & Filio, ac proinde Pater, & Filius simul non sunt Pater, & sic Pater solus est Pater, sicut solus Filius est Filius licet semper existant simul respiciendo se ad invicem: ergo optima est nostra argumentatio contra adversarios; siquidem desumpta est ex D. Augustino, lib. 6. de Trinit. c. 7. ac proinde falsa est solutio adversariorum.

SVBSECTIO VII.

In qua clarissimi verbis D. Augustini refutatur solutio adversariorum.

PEr te relatio Paternitatis in divinis sunt Pater, & Filius coexistentes simul, & sic asseris idem esse formalissime relationem Paternitatis, ac personam generantem, & genitam simul, & ideo asseris, talem relationem prædicamentalem partim intrinsecam esse ab ipso Patre provenientem, & partim extrinsecam à Filio desumptam, ut te ostendisse inquis, in materia de Trinitate; itaque asseris, Patrem adæquate, & totaliter neque tantum esse primam personam, neque

tantum secundam, sed utranque simul, ita ut adæquate sit Pater Pater, & Filius simul.

Sed hæc sententia ut iacet expresse refutatur à 118 D. Augustino multis in locis, præcipue lib. 6. de Trinit. coto cap. 2. ibi: [sed si non dicitur in seipso, nisi quod ad Filium dicitur, id est Pater, vel genitor vel principium eius, si etiam gignens ei, quod de se gignit, consequenter principium est quidquid aliud dicitur cum Filio dicitur, vel potius in Filio, sive magnus ea magnitudine, &c.] & paulo post, [Filius vero sicut in se ipso dicitur Filius, quod non cum Patre dicitur: sed ad Patrem, non sic, & in se ipso magnus: sed cum Patre, cuius ipse magnitudo est, sic & sapiens cum Patre dicitur cuius ipse sapientia est; quidquid ergo ad se dicuntur, non dicitur alter sine altero, id est quidquid dicuntur, quod substantiam eorum ostendat, ambo simul dicuntur; si hæc ita sunt, iam ergo nec Deus est Pater sine Filio, nec Filius Deus sine Patre: sed ambo simul Deus, & quod dictum est, in principio erat Verbum, in Patre erat Verbum, intelligitur, quod sequitur, & Verbum erat apud Deum, Verbum quidem solus Filius accipitur non simul Pater, & Filius, tanquam ambo vnum Verbum, sic enim Verbum quomodo imago, non autem Pater, & Filius simul ambo imago: sed Filius solus imago Patris, quemadmodum & Filius, non enim ambo simul Filius; quod vero adiungitur, & Verbum erat apud Deum, multum est ut sic intelligatur Verbum quod solus est Filius, erat apud Deum, quod non solus est Pater, sed Pater, & Filius simul Deus: sed quid mirum si in duabus quibusdam rebus longe inter se diversis potest hoc dici: quid enim tam diversum, quam animus, & corpus: potest tamen dici, animus erat apud hominem, id est in homine, cum animus non sit corpus, homo autem animus simul, & corpus sit, ut etiam quod consequenter scriptum est, & Deus erat Verbum: sic intelligatur, ut Verbum, quod non est Pater, Deus erat simul cum Patre: quomodo ergo Deus de Deo lumen de lumine, non enim simul ambo Deus de Deo: sed solus Filius de Deo, scilicet pater, nec ambo simul lumen de lumine: sed solus Filius de lumine patre; quod si ita est, hoc solum de eis dici non potest, illud de illo, quod simul ambo non sunt: sicut Verbum de Verbo dici non potest, quia non simul ambo Verbum, sed solus Filius, nec imago de imagine, quia non simul ambo imago, nec Filius de Filio, quia non simul ambo Filius, secundum quod dicitur: ego, & pater vnum sumus: vnum sumus enim dictum est, quod ille hoc, & ego secundum essentiam non secundum relativum.]

Sic Augustinus, ubi expresse docet, nullo modo posse dici, quod pater, & Filius simul ambo sint pater: sicut nec potest dici, Verbum, & pater simul sunt Filius, sicut nec Filius, & pater simul sunt Filius, neque imago, & nihilominus ait posse dici: Pater, & Filius simul Deus, Pater & Filius simul sapiens: ut pater ex illis verbis: sic, & sapiens cum Patre dicitur; quidquid ergo ad se dicuntur non dicitur; quidquid ergo ad se dicuntur dicuntur, citur alter sine altero, id est quidquid dicuntur, quod substantiam eorum ostendat, ambo simul dicuntur; si hæc ita sunt iam; ergo nec Deus est Pater sine Filio, nec Filius Deus sine Patre; sed ambo simul Deus, & rationem discernimus triobus, quia ratio Patris, ratio Filij, &c. sunt rationes

Quaest. III. Vtrum relatio sit vtrumque, & c. 723

tiones relativæ, ratio autem Dei, sapientis, magni, &c. non est relativa, sed absoluta, & ideo ait, quidquid ergo ad se dicitur non dicitur alter sine altero; & concludit, docendo expresse hanc differentiam relativæ, & absolutæ esse in causa, ut aliud quod prædicatum dicitur de illis simul, & aliud non dicitur de illis simul, & sic ait: ego, & Pater vnum sumus, vnum sumus enim dictum est secundum essentiam non secundum relativum. Itaque omne illud prædicatum, quod est ad se, vel in ordine ad seipsum, & non respectu alterius, quod est idem, ac esse absolutum, ait posse dici de Patre, & Filio simul, ut omnipotens, magnus, sapiens, &c. non autem posse dici illud prædicatum, quod est respectu alterius, seu relativum; ut patet ex ultimis verbis; sed prædicatum Patris, siue transcendentaliter siue prædicamentaliter est relativum, & non est absolutum vllō modo: ergo sicut transcendentaliter non potest dici, prima & secunda persona simul sunt pater, ita nullo modo poterit dici prædicamentaliter prima, & secunda persona generans, & genitum simul in divinis sunt Pater, quia ubi est eadem ratio formalis, est idem effectus, vel quasi effectus formalis; sed ratio formalis, quare prædicatum Patris transcendentaliter, non sit Pater, & Filius simul, est quia ratio Patris transcendentaliter est relativa, & non absoluta; sed etiam ratio Patris prædicamentaliter est relativa, & non absoluta: ergo ratio Patris non potest dici de Patre, & Filio simul, ac proinde non possumus dicere, prima, & secunda persona simul coexistentes sunt Pater prædicamentaliter.

119 Confirmat amplius D. Augustinus hanc veritatem *lib. 7. de Trinit. cap. 2.* his verbis: [Pater igitur, & Filius simul vna essentia, & vna magnitudo, & vna veritas, & vna sapientia; sed non Pater, & Filius simul ambo vnum Verbum, quia non simul ambo vnus Filius, sicut enim Filius ad Patrem refertur, non ad seipsum dicitur; ita & Verbum ad eum cuius Verbum est refertur, cum dicitur Verbum, eo quippe Filius quo Verbum, & eo Verbum, quo Filius; quoniam igitur Pater, & Filius simul, non vtrique vnus Filius, consequens est, ut Pater, & Filius simul non ambo vnum Verbum, & propterea non eo Verbum quo sapientia; quia Verbum non ad se dicitur, sed tantum relative ad eum cuius Verbum est, sicut Filius ad Patrem, sapientia vero eo quo essentia, & ideo quia vna essentia, vna sapientia, quoniam vero, & Verbum sapientia est, sed non eo Verbum, quo sapientia; Verbum enim relative, sapientia vero absolute, & essentialiter intelligitur: at quod sapientia est, quoniam & ad se dicitur, se ipsa enim sapiens est, etiam essentia demonstratur, & hoc eius esse, quod sapere: unde Pater, & Filius simul vna sapientia, quia vna essentia, quapropter non quia Pater non est Filius, & Filius non est Pater, aut ille ingenuus, ille autem genitus, ideo non vna essentia, quia his nominibus relativa eorum ostenduntur. Vterque autem simul vna sapientia, non autem simul vterque Verbum, aut Filius quia non hoc est esse, quod Verbum esse, aut Filius esse; sicut iam satis ostendimus ista relative dici:] sic D. Augustinus, ubi asserit, Patrem, & Filium simul vnam essentiam, vnam magnitudinem, vnam veritatem, vnam sapientiam, non tamen posse dici, Patrem, & Filium simul Patrem esse, Patrem, & Filium simul aut Verbum esse aut Filium; nam ait D. Augustinus, sapientia dicitur de duabus simul personis, Pater autem non dicitur de illis, quia ratio sapientiæ ab-

soluta est, & ad se ut patet ex illis verbis; at in altero, quod est sapientia, quoniam & ad se dicitur, se ipsa enim sapiens est; unde Pater, & Filius simul vna sapientia: ratio autem Filij, Patris, & Verbi relativa est, ut patet ex illis verbis, sed non Pater, & Filius simul, ambo vnum Verbum, quia non simul ambo vnus Filius: sicut enim Filius ad Patrem refertur, non ad se ipsum dicitur; ita & Verbum ad eum, cuius Verbum est refertur, cum dicitur Verbum; & paulo post, & Verbum, & imago, & Filius intelligatur, & in his omnibus nominibus non ostendatur essentia, quia relative dicuntur. Itaque D. Augustinus omnia prædicata absoluta, seu quæ ad se sunt, siue sint essentialia, ut Deus, siue attributalia, ut sapientia, veritas, & magnitudo, dicit talis esse conditionis, ut vnumquodque ex illis prædicetur de duabus personis simul: v.g. de Patre, & Filio, & ideo vere dicimus, Pater, & Filius simul sunt Deus, Pater & Filius simul sunt magnitudo, sapientia, & veritas.

E contra vero ait, prædicatum relativum, v.g. 120 Pater, Verbum, imago, Filius non posse dici de duabus personis simul quæ adinvicem referuntur per talem relationem, & ideo nullo modo potest dici, inquit cherubicus Doctor, Pater, & Filius simul sunt Pater, Filius & Pater simul sunt Verbum, imago, & Filius, & hoc formalissime, quia prædicatum relativum est, & non absolutum.

Ratio autem à priori huius veritatis Sancti 121 Doctoris sine dubio videtur esse, quia vnum relativum opponitur alteri correlativo, ac proinde distinguitur ab ipso: quia in divinis omnia sunt vnum, ubi non obviat relationis oppositio: atqui vnum oppositum non potest constitui in ratione oppositi per alterum oppositum: ergo vnum relativum in esse relativum non potest constitui per alterum sibi correlativum: atqui Pater in esse Patris est oppositus, & correlativus Filij: ergo in esse Patris non constituitur per Filium, quatenus Filius est: ergo formaliter non est idem Pater, aut Paternitas, quod Pater, & Filius simul coexistentes.

Minor illa sic demonstratur: quia quando ali- 122 quod oppositum constituitur in esse oppositi respectu alicuius non solum constitutum, sed etiam id per quod constituitur in esse oppositi, opponitur illi realiter, cui opponitur constitutum, quod sic patet, quia v.g. albedo constituitur in esse oppositæ realiter per disgregationem visus, non solum ipsa albedo constituta opponitur nigredini realiter, sed etiam ipsa ratio disgregandi visum, & quia tenebræ opponuntur luci non solum tenebræ opponuntur illi, sed etiam carentia lucis, seu privatio, quia tenebræ constituuntur in esse oppositarum lucis per rationem carentiæ lucis, & per privationem talis lucis. Tandem quia homo quatenus homo opponitur realiter suo modo bruto, aut animali irrationali non solum opponitur homo equo aut bruto, sed etiam rationale formaliter, per quod constituitur in esse hominis formaliter; sed idem non potest sibi ipsi realiter opponi, alias à se ipso realiter distingueretur, quia oppositio dicit realem distinctionem: ergo vnum oppositum non potest constituere aliud sibi oppositum: patet hæc consequentia, quia ut iam vidimus, quidquid constituit oppositum respectu alicuius, opponitur illi cui opponitur constitutum; sed per te oppositum B, constituit oppositum A; in esse oppositi respectu ipsius B: ergo non solum A opponitur B, sed etiam B sibi ipsi

Y y y 2 oppo

opponitur: ergo si vnum oppositum constitueret aliud, idem oppositum sibi realiter opponeretur, & à se ipso realiter distingueretur, ac proinde idem simul esset, & non esset oppositum, quod est omnino impossibile ex illo axioma evidentissimo metaphysicæ, impossibile est idem simul esse, & non esse. Tunc sic: omnis Pater, siue transcendentaliter siue prædicamentaliter non est absolutus, sed relativus formaliter respectu Filij, & personæ genitæ; sed omne relativum est oppositum correlativo termino: ergo omnis Pater formaliter ut pater, siue transcendentaliter siue prædicamentaliter est oppositus, siue prædicamentaliter suo Filio, & personæ à se genitæ, qui est terminus correlativus Patris: ergo Pater, aut paternitas, siue prædicamentaliter, siue transcendentaliter sumatur, non constituitur in esse Patris, & Paternitatis per Filium, aut personam genitam à Patre: ergo paternitas, seu Pater formaliter non est Pater, & Filius simul, quia si esset simul uterque, per vnumquemque constitueretur in ratione Patris: v.g. quia homo est corpus, & animus simul in esse hominis constituitur per animum, sicut constituitur per corpus, & quia Verbum, & homo sunt vnus Christus in esse vnus Christi constituitur per Verbum sicut per humanitatem, & ideo dicitur in Symbolo, ita Deus, & homo vnus est Christus.

123 Vergetur hoc, quia relatio spiratoris activi in divinis non est relatio transcendentalis, quia ut supra diximus, neque constituit personam cui advenit, neque est de essentia illius: ergo vel est prædicamentalis, vel alterius rationis, quæ nec sit transcendentalis, nec prædicamentalis; si est prædicamentalis, argumentor sic: hæc relatio non est idem formalissime, quod principium spiritivum, & Spiritus sanctus, hoc est, non est idem formalissime, quod vtrumque extremum correlativum secundum nostram fidem; nam principium spiritivum, v.g. Pater, & Filius quatenus vnum principium Spiritus sancti sunt, formaliter distinguuntur realiter ab Spiritu sancto: ergo non solum relatio transcendentalis non est vtrumque extremum correlativum, sed etiam relatio prædicamentalis in divinis: ergo Paternitas prædicamentalis à te ficta, quæ vere relatio est per te non includet formaliter vtrumque extremum correlativum, neque erit formaliter Pater, & Filius simul coexistentes à paritate rationis inter spirationem activam, & Paternitatem; quia vtrique est relatio prædicamentalis in divinis, vtrique dicit oppositionem cum termino, ac proinde idem effectus, vel quasi effectus formalis, non includendi vtrumque extremum.

124 Si autem non est prædicamentalis, nec transcendentalis, sed media quædam relatio inter vtramque: ergo convenit relatio non transcendentalis, & media cum relatione transcendentali in hoc, quod nulla ex illis est vtrumque extremum correlativum; sed non potest hoc convenire illis propter differentias, quibus inter se differunt; quia v.g. si transcendentali relationi conveniret non esse vtrumque extremum ratione differentia, hoc prædicatum non conveniret relationi non transcendentali, quia cui non convenit differentia, non convenit prædicatum sequentum ad illam formaliter, sicut v.g. quia equo non convenit rationalitas, non potest convenire risibilitas, quæ sequitur formaliter ad rationalitatem. Item, quia

implicat, quod aliquid sit commune duobus ratione differentiarum, per quas maxime differunt, & non conveniunt; sed non esse vtrumque extremum formaliter correlativum, convenit non solum relationi transcendentali, sed etiam relationi non transcendentali: ergo non convenit hoc prædicatum ratione differentia, sed ratione prædicati communis relationi non transcendentali, & transcendentali.

Neque potest dici, convenire hoc relationi transcendentali, non solum ratione differentia, hoc est quia transcendentalis est, sed potius ratione totius coniuncti, scilicet quia relatio transcendentalis est; hoc enim non potest dici, quia alias non conveniret illud prædicatum relationi non transcendentali, quia cui non convenit totum coniunctum, non potest convenire ratio seu quanta ad tale coniunctum: ut v.g. quia Christo Domino convenit esse Christum ratione totius coniuncti, Verbi, & humanitatis, tale prædicatum non convenit Petro: quia Petro non convenit esse coniunctum ex Verbo, & humanitate, sicut quia composito ex animo rationali, & corpore convenit, quod sit homo ratione coniuncti, & talis ratio coniuncti non convenit equo, minime convenit equo quod sit homo. Vnde si aliquod prædicatum convenit, non solum huic coniuncto, sed etiam equo, tale prædicatum non convenit huic coniuncto propter rationem coniuncti, quæ non est in equo, sed potius debet convenire illi propter aliquam rationem communem coniuncto, & equo.

Atqui quod relatio non includat vtrumque extremum correlativum convenit non solum relationi transcendentali, sed etiam non transcendentali, ut est spiratio activa, cui non convenit villo modo aut differentia transcendentalis, aut coniunctum ex relatione, & transcendentali: ergo non esse formaliter idem quod vtrumque extremum non convenit relationi transcendentali, neque ratione differentia, neque ratione coniuncti, in quo conveniunt formaliter relatio transcendentalis, & non transcendentalis; sed illud prædicatum non est aliud, nisi ratio relationis ut sic, propter oppositionem quam dicit cum relatione opposita, & cum termino correlativo: ergo ideo convenit illi præcise, quia relatio realis est, & participat communem rationem relationis ut sic, ac proinde quia relationi in communi, seu relationi ut sic convenit non includere vtrumque extremum; sed paternitas relativa, aut relatio paternitatis prædicamentalis est vera, & realis relatio: ergo non includit vtrumque extremum. Pater hæc consequentia: quia quidquid convenit superiori, convenit omni contento sub illo, sed relationi ut sic propter oppositionem, quam habet cum suo termino convenit ut non constituitur formaliter ab ipso, ac proinde ut non includat vtrumque extremum formaliter: ergo relationi prædicamentali, v.g. paternitati, filiationi, &c. convenit propter oppositionem quam habent cum termino, ut non componentur ab illo, aut constituentur formaliter, ratione cuius non poterit dici, Pater, & Filius simul sunt Pater, Filius, & Pater simul sunt Filius prædicando ad invicem filiationem, & Paternitatem, quia huiusmodi prædicatio pugnat cum oppositione relativa, ut inquit Aristoteli in epist. de proc. Spiritus sancti, cap. 2. post medium, ibi hæc sola causa pluralitatis est in Deo, ut Pater, & Filius.

Quaest. III. Vtrum relatio sit vtrumque, &c. 725

Filius, & Spiritus sanctus dici non possint de invicem, sed alij sunt ab invicem; quia praedictis duobus modis est Deus de Deo, &c. & cap. 5. non longe à principio, eadem epist. sic ait, supradicta relationis oppositio, quae ex eo nascitur, quia praedictis duobus modis Deus de Deo est, prohibet Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum de invicem dici, & propria singulorum alij attribui.

SUBSECTIO VIII.

In qua amplius confirmantur dicta.

127 **O**Via duae personae simul non sunt una persona in Divinis, & ratio est manifesta: quia personalitas uniuscuiusque est omnino incommunicabilis ceteris; sed relationes v. g. Paternitatis, filiationis, &c. sunt etiam omnino incommunicabiles; relatio enim paternitatis minime est communis Patri, & Filio; sed solum est propria Patri, ut patet ex Anatematis, quos contra Nestorium edidit, Cyrillus Alexandrinus hortante Concilio Ephesino (habetur in 5. tom. eiusdem Concilij, cap. 1. anatematis no. 9.) ibi: unigenitum Dei Verbum omnia praeter solum paternitatem cum Patre aequalia, & communia habens, & Concilium florentinum ex literis unionis Eugenij quarti sic decernit: omnia, quae Patris sunt ipse Pater unigenito Filio suo gignendo dedit, praeter esse Patrem. Et Augustinus 5. de Trin. cap. 14. sic ait, est Filius hoc omnino, quod Pater, non tamen est Pater; idem docet Cyrillus lib. 2. thesauri, cap. 1. ibi, nihil proprium vni est, quod alteri non inest excepta solummodo Patris, & Filij appellatione, ac re: quod adeo verum est, ut pro axiomate in Theologia habeatur, sumpto ex Augustino, qui constanter ubique docet, Patrem, Filium, & Spiritum sanctum esse unum tantum secundum ea omnia, quae absoluta sunt: ceterum quoad ea solummodo, quae relative dicuntur non esse unum, sed tres, nec praedicari de se invicem, ac proinde nec Patrem solum esse Filium, nec Filium, & Patrem simul esse Filium, & verumque non esse unum Verbum, ita docet lib. 5. de Trin. cap. 8. à principio, & cap. 11. à principio; fusius autem lib. 7. cap. 2. & cap. ult. inter medium, & finem, & per epilogum lib. 8. cap. 1. initio, & lib. 11. cap. 10. prope medium. Idem frequenter repetit serm. 38. de tempore, praecipue inter principium, & medium. quam doctrinam recipiunt Magister, & communiter Scholastici in primo dist. 22. capite sciendum, & cap. Deus.

128 **E**rgo duae relationes non sunt una relatio, neque duo relativa sunt unum relativum, ratione cuius paternitas, & Filiatio simul in divinis non sunt paternitas, & Pater, & Filius simul non sunt Pater: sicut Filius, & Pater simul non sunt Filius: ergo paternitas in Divinis non est formaliter idem quod vtrumque extremum correlativum: alias daretur ansa ad confundendas personas, quod prohibuit strictissime Athanasius in Symbolo, illis verbis. Neque substantiam separantes, neque confundentes personas: ergo omnino

est expellenda sententia, quae docet vtramque personam simul esse Patrem, & vtramque personam simul esse Filium.

Deinde, quia Pater per vos, aut Paternitas praedicamentalis est persona generans, & genita simul: sed prima persona Trinitatis per vos est vere Pater tam praedicamentally, quam transcendentally: ergo prima persona est generans, & genita, quod est falsissimum ut docet Athanasius in Symbolo; ibi: Pater à nullo est factus nec creatus, nec genitus: ergo Pater in divinis, aut paternitas nullo modo est viraque persona simul: sed sola prima, quod sic patet: quia relatio praedicamentalis paternitatis fundatur in persona generante, ita ut persona, quae non genuerit, non sit Pater. Unde sola persona generans est Pater: sed sola prima persona in divinis generat Filium: ergo sola prima persona in Divinis est Pater, sive praedicamentally, sive transcendentally.

Maiores illa sic patet ex Athanasio oratione 2. 130 contra Arianos, inter principium, & medium, ibi: quia genuit, Pater est, & Filius, quia aliunde genitus est solus: ergo Pater, Pater, quia solus Pater genuit, sicut solus Filius, Filius; quia solus Filius genitus est: quae verba concordant cum illis, quibus usus est in Symbolo ipse Athanasius ad probandum solum Patrem esse ingentum, & generantem Filium, & Filium solum esse genitum à solo Patre: verba sic se habent, Pater à nullo est factus nec creatus, nec genitus, Filius à Patre solo est, non factus, nec creatus: sed genitus; Spiritus Sanctus à Patre, & Filio non factus, nec creatus, nec genitus; sed procedens.

Similia multoties profert Cyrillus Alexandrinus veluti libris Dialogorum de Trin. & praecipue lib. 2. colum. 2. & lib. 4. colum. 5. dicit, Pater solus quidem, quia solus genuit, & lib. 1. thesauri, c. 5. circa medium, Pater est, quia generat, Filius quia generatur. Nazianzenus orat. 37. de Theologia, vero 5. colum. 5. ex ijs vero ait, quod genitus non sit, & quod genitus, & quod procedat effectum est, ut alius Pater, alius Filius, alius Spiritus sanctus appelletur. Ambrosius lib. 1. de fide ad Grat. cap. 2. circa medium. Filius, inquit, quia genitus ex Patre; idem colligitur ex omnibus fere Patribus asserentibus, propterea Filium esse, vel appellari Verbum, quoniam genitus est, sive conceptus per mentem. Clarius Gregorius Boetius lib. de Trin. prope ad medium, quam ad finem, hoc solo, inquit, differens à Patre Filius, quod ille Pater est, & hic Filius, id est quod ille genuit, & hic natus est, ratione cuius dixit Ambrosius lib. de Incarnationis Dominicae mysterio, c. 9. in medio, ita scribit cum Filium dico generatum significo, cum Patrem quoque dico generasse declaro; eadem reperit Ambrosius 4. de fide ad Gratian. c. 4. cur Filius Pater non est, inquit, quia, & Pater Filius non est, quia non iste generavit, quia nec ille generatus est, nec ideo minus habet Filius, quia Pater non est; dixit enim Filius, omnia quae Pater habet; mea sunt; adeo generatio in paterna proprietate non in iure est potestatis: ergo solus dicitur Pater, quia solus generavit, & Filius dicitur Filius; quia solus genitus est à solo Patre.

Secundo ratione sic probatur, quia relatio paternitatis est relatio originis, interrogo, an sit originis activae, vel passivae; sed non passivae, ut

Y y y 3 fides